

Atatürk'ün Türk kuşunu açarken söylevi

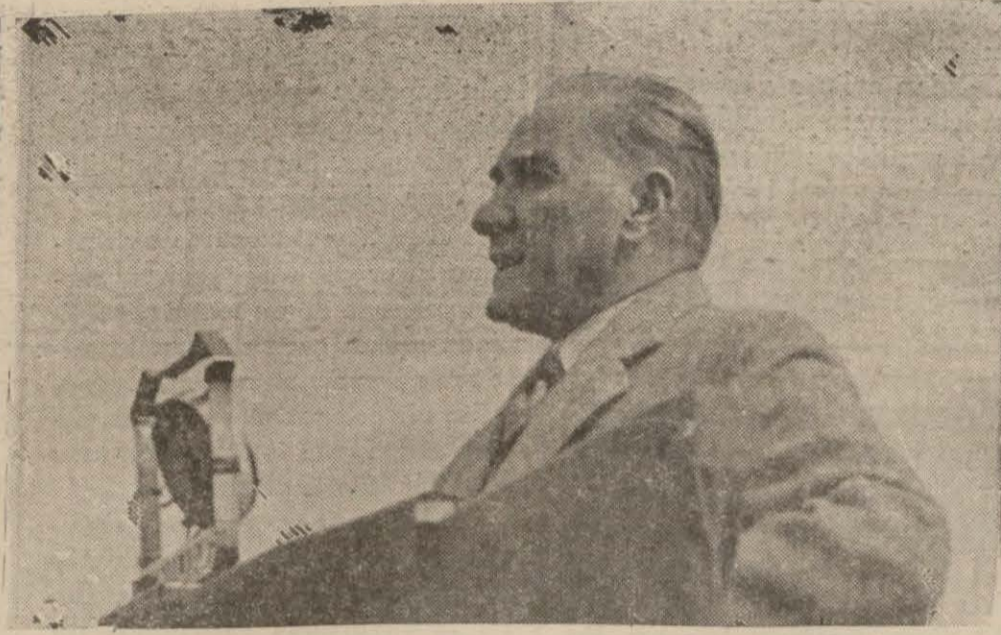
Türk çocuğu! Her işte olduğu gibi, havacılıkta da, en yüksek düzeyde, gökte, seni bekleyen yerini, az zamanda, dolduracağız!

Atatürk'ün dünkü söylevinde hiç bir yabancı kelime yoktur, söylevde kullanmış olduğu kelimelerin bazılarının anlamları şunlardır:

Unmak = yapmak, imal etmek —
Unsur (T. Kö.) — İlginlik = Alaka-
darlık — Örgen = Organ — Egemen-
lik = Hakimiyet — Nefes (T. Kö.) —
Yaratık = Mahluk — İmkân (T. Kö.) —
Cuda = Asla — Kapasite = Yetenek,
kabiliyet — Kapsal = Âm ve şamil —
Dölen = Azim — Ürün = Mahsul —
Okan = Büyük, muhit — Yalın = Par-
lak, çıplak, açık — Yöney = Cephe —
Araç = Vasıta — Düzenlemek = Tan-
zım etmek — Şüphe (T. Kö.) — Sebep
(T. Kö.) — Uçman = Tayyareci — Ö-
nem = Ehemmiyet — İşlev = Amel,
fiil, meşgale — Güven = İtimad — A-
suğman = (Mecazi olarak) Gök — Kr-
nav = Faaliyet — Ödev = Vazife —
Kıvanç = Memnuniyet — Düzey = Se-
viye — Vatan (T. Kö.) — Esas (T. Kö.) —
Natür (T. Kö.) — Tabiat (T. Kö.) —
Ayın (türkçe ayın - oyun) — Üzel =
Ezeli — Hayat (T. Kö.) — Lâzım (T.
Kö.).

Atatürk'ün söylevi:

— Bayanlar, Baylar,
Bizim dünyamız — bilirsiniz —
topraktan, sudan ve havadan u-

Atatürk söylevini verirken

nulmuştur. Hayatın da, esas un-
surları, bunlar değil midir?

Bu unsurlardan birinin eksik-
liği, yalnız eksikliği değil, sadece,
bozukluğu, hayatı imkânsız kılar.

Hayatı, hele, ulusal hayatı se-
ven, onu korumak istiyen; yurdu-
nun topraklarına, denizlerine ol-
duğu gibi, havasına da ilginliği-
ni, her gün biraz daha, çoğalt-
malıdır.

Bu ilginlik, saydığım hayat ör-
genlerine egemenlikle olur.

Natür insanları türetti, onları,
kendine taptırdı da. Ancak, in-
sanların dünyada, yaşayabilmel-
eri için, onların tabiata egemenli-
ğini de şart kıldı. Tabiata ege-
men olmasını bilemeyen yaratık-
lar, varlıklarını koruyamadılar.

Tabiat, onları, kendi unsurları
içinde, ezmekten, boğmaktan,
yoketmekten ve ettirmekten, cu-
da, çekinmemiştir.

Türk, bu büyük hakikati, ü-
zelden tanımak kapasitesini gös-
tererek kapsal bir dölenle, top-
rağı ve onun türlü ürünlerini
insanlığa verimli kılmış; okan
denizlerde göğüslemedik dalga-
lar bırakmıyarak, insanlığa gen-
lik veren kültür yolları açmıştır.

Lâkin, yaşadığımız bu çağda,
artık, insanlar, yalnız karada ve
denizde kalmadılar. Tabiatın ha-
va varlığının da içine daldılar.

Hayat için, havayı, yalnız, ne-
feslenmenin yeter olmadığı an-
laşıldı. Gerek ve gerçek olan, ha-
va egemenliği olduğu yalın ola-
rak ortaya çıktı.

Bütün ulusların, büyük dölen-
le, üzerinde çalıştıkları bu yöney-
de, Türk ulusu da, şüphesiz, ye-
rini almalydı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükün-
ti, kara ordumuzun yanında, do-
nanmamızı kurarken, hava filo-
larımızı da, en son hava araçla-
(Sonu 3 üncü sayfada)

Kronik

İki türlü hekim

ATAY

Bütün devrimlerin birge sıfatı
şudur: *Rahat* değildirler.

Göğüs darlığına tutulduğunuz
vakit, ölümden bile fazla korktu-
ğunuz şey, hekimin ağzından:

— Cigarayı bırakınız! sözünü
duymaktır.

Cigaranın göğüs darlığına ne
kadar zararı olduğunu da hekim-
den iyi, gene siz bilirsiniz. Eğer
bir hekim şöyle diyebilseydi:

— Cigaranın yalnız sizin gö-
ğüs darlığınıza bir zararı yoktur.

Hastalarının bileklerindeki na-
bızlarına değil, öteki nabız-
larına göre öğüt veren he-
kimler de yok değildir:

— Hafif bir nezleniz var. Bir
iki gün cigarayı bırakınız... Ya-
hut azaltsanız..

Çünkü bu hekim ne merdiven
basamak'arında sizinle beraber
soluyacak, ne de, aslı yakutçada
tü ö r b e olan kara toprak yığı-
nının altına sizinle beraber gire-
cektir.

Başka türlü bir hekim de var-
dır; bunlardan çoğu vakit şöyle çığ
sözler duyulur:

— Hemen cigarayı bırakmaz-
sanız ölürsünüz, yahut, tıknafes
sürünürsünüz.

Hekimliğinin bu cinsi *raha*
bozar, fakat *haya*t kurtarır.
Bir de bu hekimle size yalnız öğüt
vermek değil, sizi cigardan vaz-
geçirebilmek yetgisini veriniz. Ne
korkunç adam!

(Lutfen sayıfayı çeviriniz)

Osmanlıcadan Türkçeye Karşılıklar Kılavuzu N. 41

Vekur = Ağırbaşlı = (Fr.) Sér:cux, grave
Vali = İlbaş
Vâlih = Şaşalamış, şaşırılmış, şaşkın = (Fr.) St' -
péfait
Varak = Yaprak = (Fr.) Feuille
Varaka = Keat = (Fr.) Feuille
Varakpare = Yaprak = (Fr.) Ecriit insignifiant
Vareste = Kurtulmuş = (Fr.) Délivré
Varidat = Gelir
Vârid = Yerinde, gelen
Varta = Uçurum = (Fr.) Abîme, précipice
Vasat = Ara, orta, göbek = (Fr.) Milieu
Vasati = Orta, ortalama = (Fr.) moyen
Vasî (Bak: sıfat) = (Fr.) Qualité
Vâsil olmak = Varmak
Vasıta = Araç, yol = (Fr.) Moyen
Vasıtai nakliye = Taşıt, Taşıma yaracı = (Fr.)
Moyen de transport
Vâsi (Vüs'atten) = Geniş = (Fr.) Large
Vâsi (Vasayet'ten) = Atağ = (Fr.) Tuteur
Vasîyet = Tutsu = (Fr.) Testament.
Vasletmek = Bitiştirmek, kavuşturmak, kavuştmak
= (Fr.) Conjoindre, unir
Vatan = Yurd, otan, vatan
Vaz'etmek = Koymak = (Fr.) Poser
Vâzetmek = Öğütlemek = (Fr.) Prêcher, conseil-
ler
Vaz'î esas = Temel atma = (Fr.) Jeter les fonde-
ments
Vaz'î hamletmek = Doğurmak
Vaz'î yed = Elkoma = (Fr.) Mainmise
Vaz'î yedetmek = Elkomak
Vazife = 1 - Ödev, 2 - Borç, 3 - İş = (Fr.) Devoir,
fonction
Vazih = Açık = (Fr.) Clair
Vâziyet = Durum = (Fr.) Position, situation

Vebal = Suç = (Fr.) responsabilité
Vecâ = Ağrı, acı, sancı = (Fr.) Douleur, crampe
Vecd = Urunc = (Fr.) Extase
Vecde gelmek = Urunmak, kendinden geçmek, =
(Fr.) S'extasier
Vech = Yüz
Bervech = Olarak, gibi
Vechile = Böyle, böylece, şöylece, gibi, şekilde =
(Fr.) Ainsi
Vecibe = Düşerge = (Fr.) Obligatior
Veciz = Lâkonik (T. Kö.)
Vecize = Ölgör, özsöz = (Fr.) Maxime
Vedâ = Sağlıca = (Fr.) Adie
Vedâ etmek = Sağlıcamak = (Fr.) Faire ses adieux
Vefa = Vefa (T. Kö.), yapa = (Fr.) Fidélité
Vefat = Ölüm, ölmek
Vefret = Bolluk, çokluk = (Fr.) Abondance
Vehham = Vehimli = (Fr.) Appréhensif
Veh'ten = Ansızın, birdenbire = (Fr.) Tout d'un
coup
Vehm = Vehim (T. Kö.)
Vekâlet = Vekillik, yekelik
Vekil = Vekil (T. Kö.), yeke
Vekâleten = Yeke olarak, yekelikle = (Fr.) Par
procuracion, par intérim
Velev = Bile, olsa da, ise de = (Fr.) Mème si
Velhasil = Sözüün kısası = (Fr.) En résumé, en fin
Veli = 1 - Yatr, eren 2 - Ege (erkek), ece (kadın)
= (Fr.) 1 - Saint 2 - Tuteur, tutrice
Velime = Dügün
Velâd = Doğurgan
Velvele = Gürültü, patırdı = (Fr.) Tumulte
Velyetmek (Bak: tevali)
Veraset = İrs (T. Kö.)
Verese = Mirasçılar (T. Kö.) = (Fr.) Héritiers

Verid = Karadamar
Vesaire (V. S.) = Ve başkaları (V. B.) = (Fr.)
Etc..
Vesatet (Bak: tavassut) = (Fr.) Médiation
Vesayet = Atağlık = (Fr.) Tutelle
Vesi = Geniş
Vesika = Belge = (Fr.) Document
Vesile = Yol, dolay, bahana = (Fr.) Prétexte
Vesilesiyle = Dolayısıyla = (Fr.) A l'occasion de..
Vesvese = Kuşku = (Fr.) Soupçon
Vesvese etmek = Kuşkulanmak
Veted = Kazık
Veter = Kiriş
Vezu = Tartı = (Fr.) Pesage
Vezne = Kasa = (Fr.) Caisse
Veznedar = Kasacı = (Fr.) Caissier
Veznetmek = Tartmak = (Fr.) Peser
Vicahen = Yüzyüze = (Fr.) Par confrontation
Vicahi = Yüzüne, yüzüne karşı, kendi varken =
(Fr.) En sa présence
Vicdan = Vicdan (T. Kö.) = (Fr.) Conscience
Viche = Yön, yönet, yönerge = (Fr.) Directif
Vifak = Uygunluk, barış = (Fr.) Concorde
Vikaye etmek = Korumak, esigemek = (Fr.) Pro-
téger, préserver
Vilâdi = Doğuştan = (Fr.) De naissance, congé-
nital
Vilâyet = İl
Virane = Ören = (Fr.) Ruine, décombres
Viridi zeban etmek = Dile dolamak = (Fr.) Répé-
ter toujours
Vısat (Vuslet) = Kavuşma = (Fr.) Union, jous-
sance
Volkan (Bak: bürkân) = Volkan, yanardağ
Vuku (Bak: hudus, tahaddüs) = Olma
Vukuat = Olan biten = (Fr.) Fait, évènement

Mümkün-ül-vuku = Olağan = (Fr.) Possible
Vukuf = Biliş = (Fr.) Connaissance
Vukuf hâsil etmek = Öğrenmek = (Fr.) Connaitre
Vusta = Orta = (Fr.) Moyen
Kurunu vusta = Ortaçağ
Asrı hâzir = Yeni çağ
Kurunu uhrâ = Sonçağ
Kurunu ulâ = İlkçağ
Muasır = Çağdaş = (Fr.) Contemporain
Vusul = Ulaşma = (Fr.) Arrivée
Vuzuh = Açıklık = (Fr.) Clarté
Vuzuhu nazar = Yalgörü = (Fr.) Clarté de vue
Vücub = Düşergem
Vücut = 1 - Varlık = (Fr.) Existance, 2 - Bedon
= (Fr.) Corps
Vüs'at = Genişlik
Vüsuk = Gerçeklik = (Fr.) Authenticité
Vüsü = Güç = (Fr.) Pouvoir

Y

Yabis = Kuru, kurak
Râtıb = Yaş, yaşak = (Fr.) Humide
Yâdetmek = Anmak = (Fr.) Se souvenir
Yadigâr = Andaç
Yave = Yava
Yaver = Yaver (T. Kö.)
Yazihane = Yazak, büro (T. Kö.)
Yeis = Umutsuzluk, yeis (T. Kö.) = (Fr.) Déses-
poir
Yekçesim = Tekgöz
Yekdiger = Birbiri = (Fr.) L'un l'autre
Yekdil = Birgönül, gönülbir = (Fr.) D'accord
Yeknesak (Bak: Nesak) = Birton, birtarz =
(Fr.) Uniforme, monotone
Yekpare = Tekparça = (Fr.) Fait d'une seule pi-
èce, bloc

Atatürk'ün Türk kuşunu açarken söylevi

(Baş 1 inci sayfada)

rile düzenlemekten geri kalmadı.

Şahıslarile onur duyduğumuz, hava subaylarımız ve komutanlarımız da yetişmiş bulunuyorlar.

Uçmanlarımız, her zaman ve herhalde, ulusun yüzünü ağırta - cak yüksek değerdedirler.

Lâkin, arkadaşlar; bu kadarını yeter görmek doğru olamazdı. Hava işine, onun bütün dünyada, aldığı önem derecesine göre genişlik vermek lazımdı.

Bunu göz önünde tutan Cumhuriyet Hükümeti; havacılığı, bütün ulusun işlevi yapmak kadarında idi.

Türk; yurdun dağlarında, ormanlarında, ovalarında, denizlerinde, her bucağında, nasıl bir bilgi ve kendine güvenle yürüyor, dolaşıyorsa, yurdun asuğmanında da, aynı suretle dolaşabilmelidir.

Bu ise, Türkü, çocukluğundan, vatan kuşlarıyla, vatan havası içinde yarışa alıştırmakla başlar.

İsmet İnönü'nün söylevi

— Sayın arkadaşlar,

Hava Kurumunun açılmasını yalnız bir spor kulübünün açılmasıyla karşılamamalıyız. Türk kuşunun büyük bir ulusu, havanın engin dünyası ile tanıştırmak için teşebbüs olarak alıştırmalıyız.

Türk kuşunda yüce yeteneklerini geliştirecek sportmenler, türk havasını medeniyetin birleşme ve buluşma alanı haline getireceklerin öncüleridir. Bunlar türk havasının savgasını da yeni temellere dayamak için ön ayak olacaklardır.

Her ülkede havacılığın yardımcı kurumlarından sayılmakta, binlerce binlerce havacılar ilk aşklarını bu kurumda kazanmaktadırlar.

Hava Kurumunun az zamanda bütün eksiklerini tamamlaması ve severek eğlenecek bir toplanma yeri olması için elimizden geleni yapmak kararındayız.

Türk Tayyare Cemiyetinin ve onun çok değerli başkanı Fuad Bulca'nın yıllardanberi türk tayyareciliğine olduğu gibi bu kurumun kurulmasında da yüce hizmetler ettiği teşekküllerle anırım. Bu kurumun çalışmasında sovyet uzmanları kılavuzluk ve hocalık edeceklerdir. Sovyet tayyareciliğinin gösterdiği bu dostça ilgiye içten teşekkürlerimizi söylemek benim için bir zevktir. Sovyet Büyük Elçisi yüce sportmen ve sayın Karahan bu yolda çok dostça ilgiler göstermiştir.

Sovyet tayyareciliği bütün dünyanın takdir ettiği yüksek bir düzeye çıkmıştır. Türk kuşu sovyet uzmanları ile beraber çalışmaktan çok istifade edecektir.

İşte, bugün, burada, bizi toplıyan sebep, o kutsal işe başlama ayınıdır.

Havacılık kınayına ciddiğ sarılmalarından dolayı, Hükümette, Genelkurmay Başkanı sayın Mareşala ve Türkiye Hava Kurumu Başkanı değerli arkadaşım Fuada, burada, özel minnetlerimi sunarım.

Bu ödevimizi başarmada, bizden değerli yardımlarını esirgemiyen, dostumuz Rus Sovyet Cumhuriyetine ve onun, sayın Büyük Elçisi Bay Karahan'a, önünüzde, açıkça teşekkür etmekten kıvanç duyarım.

Türk Çocuğu.

Her işte olduğu gibi, havacılıkta da, en yüksek düzeyde, gökte, seni bekleyen yerini, az zamanda, dolduracaksın.

Bundan, gerçek dostlarımız sevinecek, Türk ulusu mutlu olacaktır.

Türk Kuşunun çalışmaya ve yükselmeye başladığını sizi tanık tutarak ulusa müjdelemek benim için bahtiyarlıktır.

Türk gençleri türk havasına bütün ateşleriyle atılmakla, soğuk kanlı ve yürekli yaradılışlarının

duğumuz güzel söyleviyle başlıyan tören, Atatürk'ün birdenbire gönlünden kopan coşkun sözleri ve gençliğe verdiği yeni direktiflerle büyük bir şeref kazandı ve alanı çeviren binler bu her zaman ilerinin, doğrunun ve iyinin yolunu gösteren sesi uzun alkışlarla karşıladılar.

Bundan sonra türk Hava Kurumu başkanı Bay Fuad Bulca Atatürk'e ve Başbakanına teşekkür eden bir söylev verdi.

— Kurumumuzun bütün çalışma ve başarılarımızı benzersiz ve değeri ölçülmez şeflerimizden aldığımız kuvvete ve hızla borçluyuz. Türk gençleri, gerek en büyüğümüzün, gerekse Cumhuriyet hükümetinin ulusal havacılığa vermekte olduğu önemi eyice kavramışlardır. Türk Kuşu daha işe başlarken üyelerinin (150) ye yaklaşması, türk gençliğinin havacılığa karşı nasıl içten bir sevgi ve ilgi taşıdığına en sağlam belgesidir.

Büyük Atatürk'ün gerek kurumumuzun adını (Türkiye Havacılık Kurumu) na çevirmek suretiyle cemiyetimize karşı lütfettileri itimadı, gerekse şahsına karşı gösterdikleri teveccüh, itimadı ve yüce Başbakanımızın çok değerli güvenlerini özyürekten saygı ve minnetle karşılar, bu alakaya layık uçucu bir gençlik yetiştirmek amacı uğrunda bütün gücümüzü harcıyarak çalışmaya and içeriz.

İlk önce iki kişilik bir avcı uçağının peşine takılan iki kişilik bir motörsüz plânör de sovyet birinci uzmanıyla türk Kuşuna yeni yazılan gençlerimizden Bay Toruk uçtular. Uçak bin metre ye çıktıktan sonra plânör kendisini uçağa bağlayan ipi bıraktı ve plânör, rus uzmanının idaresi altında ağır ağır ve havada taklaklar atarak, çok güzel bir şekilde alana indi. Ondan sonra gene aynı uçağımız bu kere bir kişilik başka bir plânörü peşine takarak uçtu. Gene bin metrede tek başına bırakılan plânör ikinci uzman Bay Romanof'un idaresinde olarak gene güzel bir süzülüşle ve havada hünerler göstererek yere indi.

Bundan sonra uçaktan alana renkli kâğıtlar atıldı. Birer kişilik üç avcı uçağımız genç subaylarımızdan Nuri, İrfan ve Muhiiddinin idaresinde havalandı. Uçaklar kademe ile geçiş, saf, alta, birbirinin ardından geçişleri beraberce büyük bir başarıyla yaptıktan sonra tek tek return man, bir çok luping çeşitlerini gösterdiler. Bundan sonra iki sovyet uzmanı uçaktan beraberce paraşütle atılarak seyircilerin alkışları arasında yere indiler. Bundan sonra makînist Bay Necib tek başına atılarak paraşütünü havada açtı ve kolaylıkla yere indi.

Bütün bu hareketler sırasında bir operatörle halka plânörler ve paraşütler hakkında bilgiler verildi ve seyirciler türk Hava Kurumu tarafından hazırlanan zengin büfede ağırlandı.

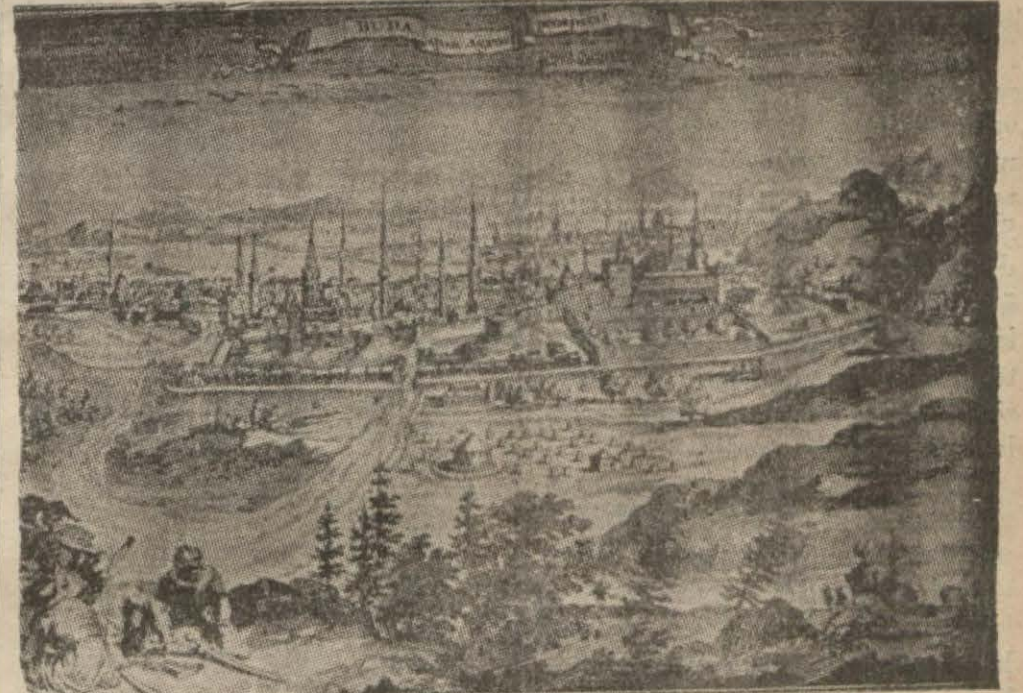
Dünkü hava şenliği memlekette hava ilgisini uyandırmak ve gençliğe uçmak sevgisini vermek bakımından çok faydalı ve değerli olmuştur. Her yıl Ankarada böyle bir havacılık günü yapılması ne iyi olurdu?

B. Laval'in Moskova yolculuğu

Paris, 3 (A.A.) — B. Laval Moskova'ya 9 mayısta gidecek ve giderken Varşova'da duracaktır.

Notlar:

Macar Topraklarında Anılarımız

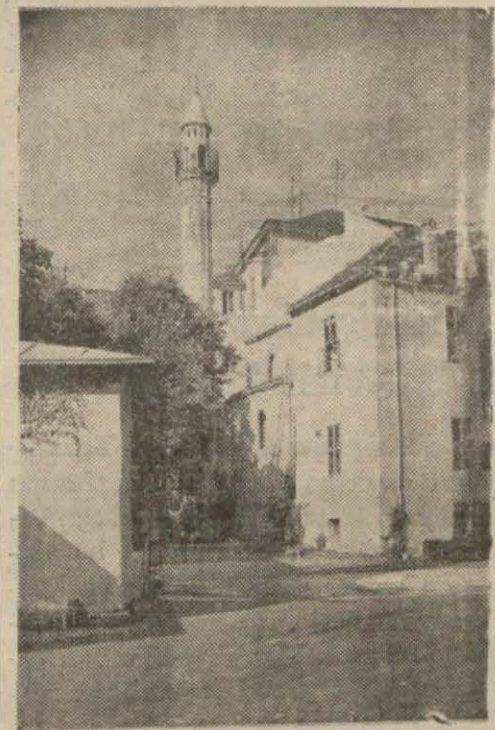

Yukarıda: 1602 yılında (sağda) Buda'nın (solda) Peşte'nin görünüşü. Bu resim Margit adasından yapılmıştır. Aşağıda on yedinci asrın ortalarında Buda, arkada Peşte görünüyor.

Macaristan, bizim tarih tezimizde ışığında gezdirilirse, bir türk için ne kadar aydınlanıyor. O zaman, macarları ve güzel yurdularını sevmek daha kolaylaşıyor, her şey daha az yadırganıyor, macar ruhu daha çabuk kavranıyor.

Ben macar topraklarını gezirken tezimizin kılavuzluğundan ayrılmadım. Budapeşteye gidince, "Osmanlı kafele seyyahinin...", ilk uğrağı olan Gülabbanın, üstündeki bir aydan başka hiç bir şeyi ulusal bir özellik taşımayan dört divarım önünde koşmadım.

Eski Resimli mecmua'lardan, Serveti fününların sayfalarını ha-

Peşte bir minare

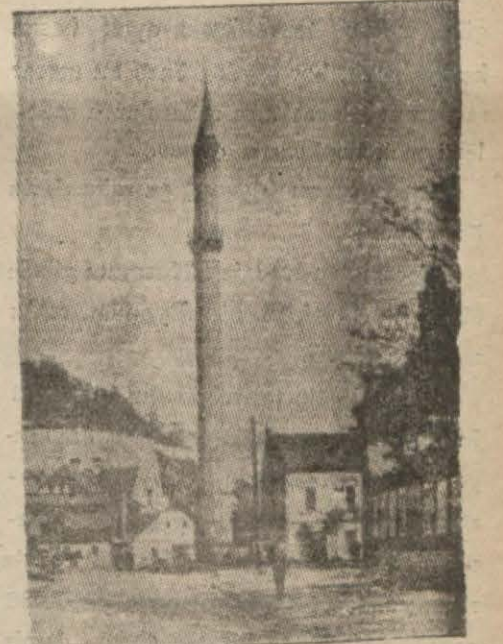
tırlarım, altı "Osmanlı kafele seyyahini Budapeştede...", yazılı resimlere rasıldım. Bir dört divarım önünde bir kısmı fesli, bir kısmı şapkalı göstermemek için başlarını açmış on on beş kişi. Ellerini göğe açmışlar, Gülabbanın ruhuna fatihalar sunuyorlar.

Bu topraklarda dedelerimin anılarını Gülabbanın ayak ucunda değil, boynu bükük iki minarenin göğsünde değil, bütün macar hayatının derinliklerinde aradım.

Orta Asyadan bir fırlayınca hızımı Paris önlerinde alanların, Tunayı atlarına kuramaz bir yalak

yapanların anıları, Macaristanın her tarafında yaşıyor.

Bu tarih hazneleri; katolik bağımsızlığından sıyrılmış, kanın ayrılmış duyan yeni bilginlerin kendilerine ilgilenmelerini bekliyor. Macar kültür ve soysallığına,

Eğri şarında kale (soldaki beyaz duvar) ve osmanlı devrinden kalma bir minare

batı türklerinden kalan yalnız bir avuç taş yığını, üç beş kil

Yığıt Koşut'un adına bir macar şarında dikilen heykel

değildir. Macar kültürünün derinliklerinde çalışacak olanlar için kardeş ulusun beraber geçen gün-

Herkes Ankara birası içiyor